

Monoteism – En Gud

Vad är islamisk monoteism?

Religionen Islam grundar sig på en central övertygelse: att det inte finns någon gud värd att dyrkas utom Allah. När en person omfamnar Islam, eller när en muslim vill förnya eller bekräfta sin tro, bekänner de sin tro på att det inte finns någon gud värd att dyrkas utom Allah och att Muhammad är Hans siste sändebud. Ashadu an la ilaha illa Allah wa ashadu anna Muhammadan Rasūlullah — att uttala dessa ord, trosbekännelsen, är det första av de fem pelarna eller grunderna i religionen Islam. Tron på Gud är den första av trons sex pelare.^[1]

Muslimerna tror att det finns endast en Gud. Han allena är universums Uppehållare och Skapare. Han är utan medparter, barn eller likar. Han är den Mest Barmhärtige, den Mest Vise och den Mest Rättvise. Han hör allt, ser allt och vet allt. Han är den Förste, Han är den Siste.

»Säg (O Muhammad): Han är Allah, den Ende. Allah-us-Samad (den Självtillräcklige Mästaren, som alla skapelser behöver — Han varken äter eller dricker). Han avlar inte, och Han avlades inte; och ingen är Hans like eller jämlike.« (Koranen 112)

»Han är himlarna och jordens Upphovsman. Hur kan Han ha barn när Han inte har någon hustru? Han skapade allting och Han har fullständig kunskap om allt. Sådan är Allah, er Herre! La ilaha illa Huwa (ingen har rätt att dyrkas utom Han), alltings Skapare. Dyrka därför Honom (allena) — Han är Förvaltaren, Förordnaren av ärenden, Väktaren över allting. Ingen blick kan fatta Honom, men Hans blick omfattar all syn. Han är den Mest Subtile och Hänsynsfulle, den Allvetande om allt.« (Koranen 6:101-103)

Denna tro kallas ibland monoteism, ett ord hämtat från de grekiska orden 'monos' (endast) och 'theos' (gud). Det är ett relativt nytt ord i det svenska språket och används för att beteckna ett högsta väsen som är allsmäktigt — Den som är ansvarig för livet, Den som belönar eller bestraffar. Monoteism står i direkt motsats till polyteism, tron på mer än en gud, och till ateism, förnekandet av alla gudomligheter.

Om vi tar hänsyn till ordets allmänna innebörd skulle judendom, kristendom, Islam, zoroastrism och vissa hinduistiska filosofier alla kunna inbegripas. Det är dock vanligare att beteckna judendom, kristendom och Islam som de tre monoteistiska religionerna och gruppera dem tillsammans — men det finns ändå markanta skillnader mellan kristendomen och Islam.

Det trinitetsbegrepp som är inbyggt i de flesta kristna samfund innefattar uppenbart inslag av pluralitet. Tron att en Gud på något sätt är tre gudomligheter (Fadern, Sonen och den Helige Ande) motsäger det monoteismbegrepp som är inherent i Islam, där Guds Enhet är obestridlig. Vissa kristna grupper, däribland de som kallas unitarier, anser att Gud är En och inte kan vara Gud och människa på samma gång. De tolkar Jesu ord i Johannes 17:3 — 'den ende sanne Guden' — bokstavligt. Den stora majoriteten av kristna delar emellertid inte denna uppfattning.

I religionen Islam är tron på en Gud — utan medparter eller likar — grundläggande. Det är religionens medelpunkt och kärnan i Koranen. Koranen uppmanar mänskligheten att dyrka Gud allena och att upphöra med att dyrka falska gudar eller tillskriva Honom medparter. Koranen uppmanar oss att betrakta skapelsens underverk och förstå Guds storhet och makt, och den talar direkt om Hans namn, egenskaper och handlingar. Koranen befäller oss att förkasta allt som dyrkas i stället för, eller vid sidan av, Gud.

»Och Jag (Gud) skapade inte djinnerna och människorna för något annat ändamål än att de ska dyrka Mig (allena).«
(Koranen 51:56)

Islam kallas ofta för ren monoteism. Den är inte utspädd med märkliga begrepp eller vidskepelser. Tron på en Gud innebär visshet. Muslimer dyrkar Gud allena — Han har inga medparter, likar eller hjälpare. Dyrkan riktas uteslutande till Gud, ty Han är den ende värd att dyrkas. Det finns ingenting som är större än Gud allena.

»Lov och tack vare Gud, och frid över Hans tjänare som Han har utvalt (för Sitt budskap)! Är Gud bättre, eller allt det ni tillskriver Honom som medparter? (Gud är naturligtvis bättre.) Är inte Han (bättre än era gudar) som skapade himlarna och jorden och sänder ned vatten (regn) åt er från himlen, varigenom Vi låter underbara trädgårdar av skönhet och fröjd växa? Det är inte i er förmåga att få deras träd att växa. Finns det någon gud med Gud? Nej — men de är ett folk som tillskriver Honom likar! Är inte Han (bättre än era gudar) som har gjort jorden till en fast boning, placerat floder i dess mitt, satt fasta berg däri och ställt en barriär mellan de två haven (av salt- och sötvatten)? Finns det någon gud med Gud? Nej — men de flesta av dem vet inte! Är inte Han (bättre än era gudar) som svarar den nödstälde när denne åkallar Honom, och som undanröjer det onda och gör er till jordens arvingar, generation efter generation? Finns det någon gud med Gud? Liten är er eftertanke! Är inte Han (bättre än era gudar) som vägleder er i land och havs mörker och som sänder vindarna som glädjebudskap, gående före Hans barmhärtighet (regnet)? Finns det någon gud med Gud? Upphöjd vare Gud långt över allt de tillskriver Honom som medparter! Är inte Han (bättre än era så kallade gudar) som uppbörjar skapelsen och sedan upprepar den, och som förser er från himmel och jord? Finns det någon gud med Gud? Säg: 'Lägg fram era bevis, om ni talar sanning.'« (Koranen 27:59–64)

Fotnoter

[1] Trons sex pelare är: tron på Gud, Hans änglar, Hans profeter och sändebud, alla Hans uppenbarade skrifter, Domens dag samt den gudomliga förutbestämningen.